

Namsos kommune
Nåavmesjenjaelmien tjjelte

FOTO: Runar Moen/Namdalsavisa

Kulturplan

Temaplan for kultur, idrett og frivillighet

2023-2028

Vedtatt av Namsos kommunestyre 21.09.2023.

Sammen
skaper vi
muligheter

Temaplan for kultur, idrett og frivillighet

Dette er den første kulturplanen i vår nye kommune. Planen omfatter hele det utvidede kulturbegrepet, inkludert idrett og frivillighet. Målet med dette er å styrke helheten i kulturarbeidet i Namsos kommune. Med utgangspunkt i temaplanen vil det i etterkant konkretiseres tiltak i handlingsplaner.

[Grafisk versjon av kulturplanen \(PDF, 49 MB\)](#)

Innholdsfortegnelse

1 [Innledning](#)

2 [Hovedmål](#)

3 [FNs bærekraftsmål](#)

4 [Innsatsområder](#)

4.1 [Inkluderende og mangfoldig kulturliv](#)

4.2 [Kultur for frivillighet](#)

4.3 [Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet](#)

4.4 [Ung kultur](#)

4.5 [Seniorkultur](#)

4.6 [Kulturarenaer](#)

4.7 [Kulturarv](#)

4.8 [Profesjonell kunst og kultur](#)

5 [Definisjoner](#)

6 [Medvirkningsprosess](#)

7 [Rammeverk for vår lokale kulturpolitikk](#)

8 [Sammendrag mål](#)

1 Innledning

Dette er den første kulturplanen i vår nye kommune. Planen omfatter hele det utvidede kulturbegrepet, inkludert idrett og frivillighet. Målet med dette er å styrke helheten i kulturarbeidet i Namsos kommune. Med utgangspunkt i temaplanen vil det i etterkant konkretiseres tiltak i handlingsplaner.

Kulturplanen skal være et strategisk styringsdokument for kommunens kulturpolitikk i årene fremover og følge kommunens verdier åpen, inkluderende og engasjert. Planen skal bidra til å:

- fastsette overordnede mål og strategier for kommunens arbeid for kulturområdet i perioden
- synliggjøre status og utviklingsbehov på kulturfeltet
- sikre at kulturarbeidet knyttes tett sammen med kommunens øvrige utviklingsstrategier innen samfunnsutvikling
- sikre og synliggjøre samhandling med eksterne samarbeidspartnere og frivillige lag og foreninger

Kulturplanen bygger på kulturens egenverdi som opplevelse, deltakelse og dannelsesprosjekt, samtidig som kulturens rolle i samfunnsutviklingen synliggjøres.

Kulturbegrepet er i stadig bevegelse, og er vanskelig å definere. I denne planen brukes det om hele bredden av kulturfeltet, og omfatter blant annet kunst, litteratur, musikk, dans, teater, film, kulturarv, idrett, friluftsliv og frivillighet. Der hvor det er behov for å trekke frem enkeltområder brukes de spesifikke betegnelsene, mens kulturbegrepet i hovedsak skal favne alle områder når det brukes.

Kommunen er en del av det sørsamiske området, og bærer det sørsamiske navnet Njåvmesjenjaelmien tjjelte. Ivaretagelse av det sørsamiske språket og kulturen er viktig for kommunens identitet.

2 Hovedmål

Kommunen har ulike roller i arbeidet med å sikre en infrastruktur for kultur i hele kommunen, gjennom å tilrettelegge arenaer og møteplasser, være arrangør og formidler av kunst og kultur, gi opplæringstilbud og være samarbeidspartner. I tillegg har kommunen en rekke ulike virkemidler for å stimulere til et bredt og inkluderende kulturliv, blant annet gjennom ulike tilskuddsordninger.

Kommunens ansvar på kulturfeltet er rammet inn av et sett lovverk og offentlige føringer. Viktigst er Kulturloven (2007, nå under revidering) som slår fast kommunens ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, både i profesjonell og frivillighetens regi. Slik kan alle få anledning til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk.

Loven stiller også krav om at kommunen skal fremme profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet og legge til rette for deltakelse i kulturaktiviteter. Kommunen har et ansvar for «økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemiddel og tiltak» som kan bidra til å oppnå lovens formål.

Loven stiller også krav om at kommunen skal fremme profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet og legge til rette for deltakelse i kulturaktiviteter. Kommunen har et ansvar for «økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemiddel og tiltak» som kan bidra til å oppnå lovens formål.

I forslag til endring av Kulturloven innføres et krav om å ha oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet, og strategier som kan svare opp disse utfordringene.

Det legges også til et overordnet mål om å legge til rette for en åpen og opplyst samtale (ytringsfrihet), og en presisering av forpliktelsene knyttet til prinsippet om armlengdes avstand. Dette prinsippet kalles av mange "kulturpolitikkenes grunnlov". For å bevare ytringsfriheten må det være avstand mellom kunstneriske valg og skjønn på den ene siden, og føringer fra politisk ledelse og andre organiserte interesser på den andre (se også kapittel 5, definisjoner).

I kommuneplanens samfunnsdel for 2020–2032 er kommunens visjon og hovedmål beskrevet. Namsos kommunes visjon er: Sammen skaper vi muligheter. Namsos kommunes to hovedmål er: Innbyggeren er «sambygger» i Namsos kommune, og Namsos kommune har vekst- og utviklingskraft.

Kultur, inkludering og frivillighet er et eget innsatsområde i samfunnsdelen, og Kulturplanens hovedmål er hentet fra dette:

**I Namsos kommune har alle mulighet til å oppleve,
skape og delta i et inkluderende og mangfoldig kulturliv.**

3 FNs bærekraftsmål

I 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål for bærekraftig utvikling frem mot 2030. Målene gjelder for alle land og er felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. I kommuneplanens samfunnsdel kobles FNs bærekraftsmål sammen med de seks bærebjelkene for planarbeidet.

Bærekraftsmålene er inndelt i tre dimensjoner: sosialt, økonomisk og miljømessig. Målene utfyller hverandre og er tett sammenvevd. Selv om kulturplanen har valgt ut fem av dem, vil flere av innsatsområdene i planen også ha sammenheng med de øvrige målene. Enkelte av dimensjonene og målene er tidvis motstridende. For eksempel vil mange kommunale investeringer på kulturfeltet styrke den sosiale bærekraften, men svekke den økonomiske bærekraften på kort sikt.

Bærekraftsmål 3: God helse og livskvalitet

“Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder”.

Kunsten uttrykker mer enn hva ord kan formidle, den berører vårt innerste, våre emosjoner og relasjoner. Deltagelse i kulturlivet gir arenaer for samhold og fellesskapsfølelse, kunsten gir kanaler for å uttrykke og motta følelser, og den gir rom for å oppleve mestring, trygghet og styrke. I tillegg påvirker for eksempel musikk områder i hjernen som styrer blodtrykk, språkferdigheter, motoriske ferdigheter osv. I kulturarven finner vi identitet og tilhørighet gjennom å se oss selv i en større sammenheng. Kultur påvirker dermed både vår mentale og fysiske helse.

Kultur og bærekraft henger sammen - KS

I et folkehelseperspektiv har kultur en viktig funksjon som bidrar til bedre livskvalitet og helse gjennom opplevelse av og deltakelse i kunst- og kulturtilbud. Data fra Helseundersøkelsen i trøndelag (HUNT4) viste at de som var kulturelt aktive opplevde bedre helse, var mer tilfreds med livet sitt og erfarte mindre angst og depresjon. God helse handler altså ikke bare om å være aktiv, men også om å oppleve, og å gjøre noe sammen med andre. Kunst og kultur kan også benyttes som målrettet helsefremmende aktivitet og som behandling for eksempel musikkterapi.

HUNT4 – Kulturelle trøndere forbedrer helsen

Bærekraftsmål 4: God utdanning

“Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle”

Kulturfeltet er i seg selv en arena for å lære nye ferdigheter, jobbe mot et mål og lære seg å lære - og gir glede ved å lære. Deltakelse i lag og foreninger gir kunnskap, samhandling og organisasjonserfaring. Deltagelse lærer den enkelte at han eller hun har egenverdi og kan være en ressurs for andre. Mestring gir selvtillit, selvfølelse og bygger identitet. Skoler, skolefritidsordninger og barnehager er viktige kulturarenaer som gjør det mulig å nå alle barn og unge.

Kunst og kultur vil som en arena for ytringsfrihet kunne ta opp temaer som er både kontroversielle og utfordrende. Andre ganger er ytringene vakre og behagelige. Gjennom kunst og kultur kan vi se flere løsninger, utfordre sannheter og finne ulike perspektiver og egne tolkninger. Ved å utfordre det bestående og finne fellesskap tross uenighet, skapes noe nytt. Dette står i kontrast til en del av den offentlige debatten vi opplever i dag, hvor ulike meninger ikke får brynes mot hverandre.

Polarisering av samfunnet utfordrer demokratiet, og å legge til rette for offentlige samtaler og debatter blir stadig viktigere. Kommersiell aktører, algoritmer og kunstig intelligens tilpasser informasjonen til hvem vi er. Å skille kunnskap fra "fake news" i en tid hvor mengden kunnskap er enorm, kan være utfordrende, og bibliotekenes rolle er derfor viktigere enn noen gang.

Bærekraftsmål 10 : Mindre ulikhet

"Redusere ulikhet i og mellom land"

Å føle seg utenfor og oppleve utenforskap har store konsekvenser, både for den enkelte og for samfunnet som helhet. Utenforskap har alvorlige økonomiske og sosiale konsekvenser, og er til hinder for at det enkelte menneske kan leve et godt liv. Dette gjør at samfunnet ikke får mobilisert innbyggernes ressurser for å løse viktige samfunnsoppgaver.

Kulturlivet skaper arenaer for likeverdig deltagelse på tvers av ulikheter. Å redusere barrierer for deltagelse og løfte fram mangfoldet er sentralt for å redusere ulikhet i kulturell deltakelse.

Bærekraftsmål 11 : Bærekraftige byer og lokalsamfunn

"Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige"

Kultur er limet mellom mennesker, og bidrar til opplevelser, fellesskap og tilhørighet. Å ta vare på kulturarven vår bidrar til stolthet og identitet. Å legge kulturell infrastruktur til grunn i planlegging av framtidig samfunnsutvikling styrker attraktiviteten til regionbyen Namsos samtidig som det vil legge til rette for livskraftige grender og lokalsamfunn. Gjennom å se flere møtesteder og kulturtilbud i naturlig sammenheng med øvrige tjenestetilbud skapes inkluderende og lett tilgjengelige offentlige rom.

Bærekraftsmål 17 : Samarbeid for å nå målene

"Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling».

Kulturlivet bygges og utvikles i samspillet mellom det offentlige, private og frivilligheten. Gjennom samskaping skapes prosesser hvor samfunnets ressurser aktiveres og tas i bruk systematisk. I møtet med framtidens samfunnsutfordringer er vi avhengige av å trekke lokalsamfunnene mer aktivt inn i drift og utvikling av tilbudene. Dette vil også styrke medvirkning, eierskap til løsningene og lokaldemokratiet.

Kulturlivet har også sitt eget økosystem, hvor offentlig, privat og frivillig sektor er gjensidig avhengige av hverandre. Frivilligheten trenger det profesjonelle feltet, og de profesjonelle trenger de frivillige. I dette økosystemet finner vi også lokaler/anlegg, teknikere, lærere og instruktører. Vi finner også arrangører, publikummere, gründere og mange, mange flere. Felles er den gjensidige avhengigheten. Alt henger sammen med alt. Dette er kulturlivets utfordring, men samtidig kulturlivets mulighet.

4 Innsatsområder

Denne temaplanen er inndelt i åtte innsatsområder. For hvert innsatsområde gis det en beskrivelse av status, hovedfunn fra medvirkning, utfordringer, delmål og strategier som skal sikre måloppnåelse. Strategiene er delt mellom hva kommunen skal gjøre og hva alle kan bidra med. «Alle» omfatter her hele sivilsamfunnet - både med individer, lag og foreninger. Delmål og strategier kan være relevante for flere innsatsområder.

- Sentrale begreper defineres i kapittel 5
- Medvirkningsprosessen beskrives i kapittel 6

4.1 Inkluderende og mangfoldig kulturliv

Namsos kommune har et rikt kulturliv - både i bysentrum og i grendene. Kulturlivet gir innbyggerne en unik mulighet til å oppleve mestring, fellesskap og tilhørighet. Kulturlivet skaper arenaer for likeverdig deltagelse på tvers av ulikheter og det er viktig å styrke arbeidet med aktiv samfunnsdeltagelse blant alle innbyggerne. Denne problemstillingen er det viktig å være bevisst i alle deler av kulturlivet. Den kulturelle grunnmuren er fundamentet i kommunens kulturoppdrag og beskriver de aktører og tilbud som skal gi alle mulighet til å oppleve, skape og delta. Den kulturelle grunnmuren inkluderer blant annet bibliotek, kulturskole, fritidsklubber og det frivillige kulturlivet.

Tilgjengelighet og deltakelse

Det finnes mange barrierer som hindrer deltakelse, blant annet økonomi, god nok bredde i tilbud, tilgjengelighet, avstander, transport, språk, digital kompetanse og tilgjengelig informasjon. Det er derfor viktig med gratis- og rimelige aktiviteter, og tilbud om formelle og uformelle møteplasser, universelt utformet og tilgjengelig for alle grupper i samfunnet.

FN's konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne har som hovedmål å sikre at personer med funksjonsnedsettelse får oppfylt sine menneskerettigheter. I konvensjonens artikkel 30 fastslås det at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til å delta i kulturlivet på lik linje med andre.

FN's konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne

Namsos kommune har i dag flere tiltak for å jevne ut sosioøkonomiske ulikheter i bruk og deltakelse. Eksempler på dette er blant annet fritidskonto, friplasser i kulturskolen og gratisaktiviteter i regi av folkebibliotekene og frivilligsentralene.

Digitalt utenforskap innebærer manglende tilgang til eller mulighet til å bruke digitale tjenester som er nødvendige for å ta del i dagens digitale samfunn. Tilbud om gratis lån av PC og datahjelp på folkebibliotekets avdelinger er innsatser som kan utjevne slike forskjeller.

Namsos kommune ønsker at unge voksne bosetter seg i kommunen. For å skape tilhørighet og bolyst er et attraktivt og variert kulturtilbud et viktig element. Dette er også nødvendig for at Namsos skal være en attraktiv studentby.

Selv om målet er å gi tilbud og aktiviteter over hele kommunen må dette balanseres opp mot behovet for spesialisering av enkelte tilbud, grunnet særlige behov for type arena, utstyr eller annet.

Namsos folkebibliotek

Folkebiblioteket er en åpen, inkluderende og nøytral kulturarena, læringsarena, formidlingsarena og møteplass. I Lov om folkebibliotek beskrives biblioteket som en institusjon som skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet.

Folkebibliotekene skal være uavhengige møteplasser og arena for offentlig samtale og debatt og det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.

Lov om folkebibliotek

Namsos folkebibliotek er samlokalisert med innbyggertorgene i de tre tidligere kommunesentrene. Dette er et bevisst valg for å sikre nærhet til innbyggerne, og gi flest mulig et bibliotektilbud i sitt nærområde.

Folkebiblioteket som demokratihus, kunnskapsarena og møteplass gir brukerne tilgang til kvalitetssikret kunnskap og et sted å være. Barnas lørdag med aktiviteter, kulturarrangementer, utstillinger, datahjelp, folkeverksted, håndarbeidskvelder, allsang og ettermiddagskaffe er blant gratistilbudene som gis. Bibliotekets tjenester er med på å spre leseglede og leselyst.

Besøket ved bibliotekene i Namsos har økt de siste årene, dette speiler økt aktivitet og flere arrangementer. Over år har utlånet i Namsos vært lavere enn i sammenlignbare folkebibliotek. I 2022 utgjorde utlånet 1,9 utlån per innbygger, noe som er 20 % under landsgjennomsnittet.

Biblioteket har styrket sin rolle som flerkulturell møteplass, gjennom blant annet tilbud om språkkafé, internasjonale arrangementer og andre tilrettelagte tilbud alene eller i samarbeid med andre. Ved å tilby språkpraksis og arbeidspraksis styrkes rollen som inkluderingsarena.

Frivilligheten som inkluderingsarena

Frivillige organisasjoner har en viktig rolle som aktør og arena for inkludering. Frivillighetens unike egenverdi er kombinasjonen av felleskap og nettverk, meningsfull hverdag, tilhørighet og tillit, medbestemmelse og engasjement. Frivillig sektor skapes av de som deltar. Et større etnisk og kulturelt mangfold gir nye muligheter.

Å ha fritidstilbud som oppleves som attraktive og relevante for alle i et flerkulturelt samfunn er viktig. Ikke alle kan eller ønsker å delta i de tradisjonelle tilbudene som gis. Mange blir aldri spurt om å delta, hverken som medlem i et lag eller en organisasjon, eller som frivillig, mens andre spørres ofte. Barn med innvandrerbakgrunn deltar i mindre grad på fritidsaktiviteter enn andre barn.

Flere lag og foreninger arbeider også aktivt med inkludering og mangfold, gjennom å tilrettelegge for bred deltakelse.

Namsos kommune arbeider kontinuerlig med å rekruttere flere støttekontakter/fritidskontakter for innbyggere med særskilte behov. Dreiningen fra støttekontakt til fritidskontakt gjøres for å styrke innsatsen mot økt aktivitet og sosial deltakelse gjennom denne ordningen.

Hovedfunn fra medvirkning

- Viktig å legge bedre til rette for inkluderende møteplasser og lavterskeltilbud for alle i hele kommunen.
- Kostnader til deltakeravgift, transport og utstyr er barrierer for deltakelse for mange.
- Positivt med gratis kulturaktiviteter på biblioteket, ønsker i tillegg ungdomsrettede tilbud.
- Lag og foreninger ønsker mer samarbeid med kommunen for å styrke integrering av innvandrere og flyktninger i kulturlivet.
- Behov for bedre kollektivtilbud i hele kommunen for enklere å kunne delta.

Utfordringer

- Kulturlivet gir innbyggerne en unik mulighet til å oppleve mestring, fellesskap og tilhørighet, men hvis tilbudene ikke er mangfoldige, relevante og representative nok vil de også kunne bidra til utenforskap.
- Barrierer for deltakelse kan være blant annet høye kostnader til for eksempel deltakeravgift, billetter, utstyr og transport, manglende kjennskap til muligheter, for liten bredde i aktivitetstilbudene som gis, transport, god nok informasjon om aktiviteter og tilbud, kultur og arenaer og lokaler som ikke er tilgjengelige for alle.
- Det multikulturelle samfunnet speiles fortsatt i mindre grad i det frivillige kulturlivet. Dette er en utfordring, både opp mot verdien om at alle skal kunne delta, legitimiteten til frivillige organisasjoner som en kanal for demokrati og representasjon, og sektorens muligheter til å ta del i samfunnsutviklingen.

Inkluderende og mangfoldig kulturliv

Delmål

- Namsos er en kommune preget av toleranse og inkludering, og det er lagt til rette for møter mellom kulturer
- Namsos har et tilgjengelig, mangfoldig og aktivt kulturliv i hele kommunen, hvor alle gis anledning til å oppleve, skape og delta
- I Namsos får innbyggerne nødvendig veiledning og opplæring i ulike digitale løsninger

Strategier

Dette skal kommunen gjøre:

- Synliggjøre og ta i bruk ressursene i det multikulturelle samfunnet
- Tilby støtteordninger som reduserer økonomiske barrierer for barn og unge
- Tilby gratis og rimelige kulturtilbud og videreutvikle den kulturelle grunnmuren
- Gi lavterskel digital veiledning til personer med liten digital kompetanse
- Øke forståelsen av kulturens, og idrettens betydning for å fremme helse, livsmestring og sosial utjevning
- Videreutvikle folkebiblioteket som kulturarena, læringsarena og møteplass

Alle kan bidra ved å:

- Omfavne mangfold.
- Fremme inkludering, forhindre utenforskap og legge til rette for deltakelse for alle.

- Ta imot nye namsosinger på en god måte.
- Ved behov bruke mulighetene som finnes i de økonomiske støtteordningene for å oppnå sosial utjevning.
- Ta initiativ til aktiviteter og arrangementer som er åpne og inkluderende.

4.2 Kultur for frivillighet

Namsos kommune har over 200 lag og foreninger som hver dag skaper opplevelser, møteplasser, arrangementer og aktivitet i hele kommunen.

Innsatsen til frivillige er bærebjelken i kulturell aktivitet, og bidrar til gode lokalsamfunn for innbyggerne. Frivillighetens bidrag til samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid i kommunen, er også viktig ved ulykker, kriser og katastrofer.

Et mangfoldig kulturliv og en sterk frivillig sektor er avgjørende for at flest mulig skal oppleve at de reelt har mulighet til å oppleve, delta og skape. Kommunen deler årlig ut en frivillighetspris, for å anerkjenne, synliggjøre og motivere frivilligheten.

Fellesskap og møteplasser

I Namsos finner vi til sammen 1705 medlemmer i ulike organisasjoner utenom idrett. Av disse er 190 medlem av korps, 1227 medlem av historielag, 188 medlem av kor og 100 medlem av husflidslag. Det samlede medlemstallet utgjør 113 medlemmer per 1000 innbyggere og er tre ganger høyere enn landsgjennomsnittet.

Namsos har spesielt mange medlemmer av historielag (Kulturindeks Namsos 2022). På landsbasis har frivillig innsats økt etter 2021, men den er fortsatt ikke på nivå med aktiviteten før koronapandemien (Frivillighetsbarometeret 2022).

- [Kulturindeks Namsos](#)
- [Frivillighetsbarometeret 2022](#)

Dialogarenaer

Namsos kommune har etablert flere arenaer for dialog med frivillig sektor. Gjennom årlige frivillighetsforum inviteres frivilligheten til å delta i utviklingsarbeid og kunnskapsdeling på tvers av foreninger og kommune. I tillegg har kommunen aktive idrettsråd og frivilligråd som er viktige sparringspartnere, samarbeidsaktører og høringsinstanser for kommunen.

Namsos kommune bruker hjemmesiden og den digitale portalen Friskus som både aktivitetskalender, lagsoversikt, informasjonskanal og til tildeling av fritidskonto.

I samskaping med frivilligheten ligger det mange spennende muligheter for framtiden, , både med tanke på arrangementer og tilbud, men også holdningsskapende arbeid. Gode systemer utarbeidet i samarbeid med frivilligheten vil derfor være viktige verktøy i dette arbeidet.

Kulturmidler

Kulturmidlene skal stimulere til et tilgjengelig, mangfoldig og aktivt kulturliv i hele kommunen med frivilligheten i sentrum.

Både kulturmidler til drift og aktivitetsmidler prioriterer

- tilbud til barn/ungdom.
- tilbud som arbeider målrettet med å inkludere deltakere med ulik bakgrunn og forutsetninger ved å legge til rette for et tilgjengelig, mangfoldig og aktivt kulturliv for alle.

For å sikre likeverdig behandling er det viktig å legge til grunn at lag og foreninger er svært ulike. De trenger ulike typer støtte, også ut over økonomisk støtte, for å sikre reell likeverdighet. Dette er også avgjørende for å kunne utvikle mangfoldet i frivilligheten. Eksempler på økonomisk støtte som må sees i sammenheng med hverandre når kommunen arbeider for å sikre likeverdig behandling, er ordinære driftstilskudd beregnet ut fra deltakelse, geografi og aktivitet, tilskudd til enkelte arrangementer, anleggsstøtte, kjøp av profesjonell direksjon eller strømstøtte til lysløyper eller akebakker.

Frivilligsentraler

Frivilligsentraler er mangfoldige møteplasser bygget på frivillighetens premisser og lokale ønsker og behov. Frivilligsentralene arbeider med å etablere lavterskel- og breddetilbud til innbyggerne, etablere møteplasser og styrke det sosiale felleskapet.

De frivillige er frivilligsentralens viktigste ressurs, og gjennom frivilligsentralene forløses mye frivillig kapasitet i samfunnet. Frivilligsentralene skal være en aktør der andre organisasjoner ikke har et tilbud. I Namsos kommune er det tre frivilligsentraler:

- [Namsos frivilligsentral](#)
- Namdalseid og Jøa frivilligsentral (én sentral med to avdelinger)
- Otterøy frivilligsentral

BUA Namsos er en utlånsordning for utstyr til musikk, sport og friluftsliv, og er en del av den nasjonale BUA foreningen. BUA Namsos drives av Namsos frivilligsentral. Stiftelsen BUAs formål er å bidra til inkludering og økt deltakelse i helsefremmende aktiviteter for barn og unge, uavhengig av sosioøkonomisk status.

Frivillighetspolitikk

Namsos kommune ønsker å ha en egen lokal frivillighetspolitikk som sier noe om samarbeidet mellom frivillighet og kommune. I planprosessen var det naturlig å utarbeide frivillighetspolitikken som en del av kulturplanen. Kommunens frivillighetspolitikk munner ut i en frivilligplakat som skal være grunnmuren i kommunens arbeid med frivillighet.

Frivilligplakaten – Namsos kommunes frivillighetspolitikk

Kommunens grunnleggende verdier i samarbeid med frivilligheten:

- Åpen - kommunen skal bidra i et gjensidig samarbeid preget av åpenhet og tillit
- Inkluderende - samspillet mellom kommune og frivillighet er basert på likeverdighet
- Engasjert - kommunen anerkjenner at frivilligheten er en sterk, engasjert og selvstendig sektor. Frivilligheten er ikke en erstatning for lovpålagte kommunale oppgaver

Hovedmål: I Namsos kommune skal alle ha mulighet til å oppleve, skape og delta i et inkluderende og mangfoldig kulturliv

Kommunens ansvar

Dialog og møteplasser

- Legge til rette for samarbeid mellom kommune og frivillighet gjennom:
 - formelle samarbeidsavtaler med Frivilligråd og Idrettsråd
 - samhandlingsmøter, kurs, veiledning og frivilligforum
- Legge til rette for samskaping mellom kommune og frivillighet.

Synlighet og rekruttering

- Digital aktivitetskalender og oversikt over lag og foreninger.
- Stimulere til frivillig innsats og bidra til rekrutteringsarrangement for frivilligheten.

Økonomi

- Gi veiledning i større søknadsprosesser.
- Skape forutsigbare rammevilkår, blant annet gjennom kulturmidler.

Lokaler og utstyr

- Ha egnede kulturbygg og idrettsanlegg som er universelt utformet og tilgjengelig for alle.
- Søke å tilby bruk av tilgjengelige kommunale møterom til styremøter.
- Tilby PC, skriver og internett til lag og organisasjoner på innbyggertorgene.

Dette kan frivilligheten gjøre

- Fremme inkludering, forhindre utenforskap og legge til rette for deltakelse for alle
- Bruke aktivitetskalenderen aktivt, og oppdatere informasjonen på kommunens oversikt over lag og foreninger
- Delta på møter rettet mot frivilligheten i regi av kommunen
- Holde medlemskontingenter og andre utgifter så lave som mulig
- Internt samarbeid om transport til og fra aktiviteter

Hovedfunn fra medvirkning

- Frivilligsentralene i kommunen har et viktig samfunnsoppdrag og skaper gode møteplasser for innbyggerne
- Lag og foreninger har behov for lokaler til møter og egne lagerrom i hele kommunen
- Felles møtepunkter for lag og foreninger oppleves som positivt. Viktig med likeverdig behandling og felles åpen dialog
- Frivilligheten ønsker digitale og fysiske arenaer for rekruttering og informasjon
- Vi mangler fritidstilbud som inkluderer dem som ikke er interessert i idrett

Utfordringer

- Rekruttering av nye medlemmer, trenere/frivillige og styremedlemmer er vanskelig. Det er ofte de samme som spørres om deltakelse
- Mangel på rammebetingelser som lokaler, økonomi og anlegg
- Det er utfordrende å nå ut med informasjon til lag og foreninger

Kultur for frivillighet

Delmål

- I Namsos er det et godt samarbeid mellom kommune og frivillighet, lag og foreninger
- I Namsos har alle mulighet til å delta i uorganiserte og organiserte aktiviteter

Strategier

Dette skal kommunen gjøre:

- Arrangere samhandlingsmøter, kurs, veiledning og frivilligforum.
- Stimulere til frivillig innsats og bidra til. rekrutteringsarrangement for frivilligheten.
- Tilby digital aktivitetskalender og oversikt over lag og foreninger.
- Sikre god informasjon og styrke og utvikle samarbeidet med frivilligheten.
- Skape forutsigbare rammevilkår for lag og foreninger innenfor kommunens handlingsrom.

Alle kan bidra ved å:

- Engasjere seg som frivillige og delta på arrangementer i regi av lag og foreninger.
- Bruke aktivitetskalenderen aktivt, og lag og foreninger oppdaterer sin informasjon.
- Lag og foreninger kan holde medlemskontingenter og andre utgifter så lave som mulig, og samarbeide internt om. transport til og fra aktiviteter
- Lag og foreninger kan delta på møter rettet mot frivilligheten i regi av kommunen.

4.3 Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

Idretten er den største aktøren innen frivillig arbeid og deltakelse i kommunen, med mellom 60 og 70 idrettslag og særgrupper. Mange ildsjeler og frivillige legger ned en uvurderlig innsats i de ulike idrettslagene. Idrettslagene i kommunen er godt organiserte, men enkelte lag melder om at de sliter med å rekruttere styremedlemmer og medlemmer.

Idrettsrådet er et felles samordningsorgan for idrettslagene i Namsos kommune som er tilknyttet Norges idrettsforbund (NIF), valgt av og blant idrettslagene i kommunen. Idrettsrådet er bindeleddet mellom idretten og kommunen, og skal søke å se helheten i idrettsaktiviteten i Namsos og gi innspill til kommunen for best mulig beslutningsgrunnlag.

Idrettsaktivitet

Idrettsaktiviteten i Namsos ligger over landsnittet. Det har vært en nedadgående kurve i aktiviteten etter koronapandemien, men det gjelder for hele landet.

Barneaktiviteten er høyere enn ungdom- og voksenaktiviteten, også målt mot landssnittet. Friidrett og ski er store idretter i Namsos sammenlignet med landsgjennomsnittet. Dette har også sammenheng med at løp utenfor bane regnes som friidrett, og Namsos har en aktiv løpeklubb.

Aktiviteten innen håndball og fotball er omtrent som landsgjennomsnittet. Ifølge idrettsindeksen for 2021 har Namsos en forholdsvis stor andel aktive blant barn, men relativt lav andel aktive blant ungdom og voksne. Dette kan henge sammen med tidlig profesjonalisering og utgifter.

Idrettsindeksen for 2021

Idrettsanlegg

I hele Namsos kommune er det mange gode og varierte idrett- og friluftsanlegg.

I Anleggsregistret.no finnes det totalt 369 små og store ulike anlegg i kommunen. Ifølge idrettsindeksen har Namsos bedre anleggsdekning enn landsgjennomsnittet i de aller fleste idrettene, når vi legger folkemengden til grunn.

I Namsos sentrum er det imidlertid press på hallkapasiteten, og det har gjennom mange år vært etterspurt basishall, spesielt med tanke på turnaktiviteter.

Finn anlegg - anleggsregistret.no

I Namsos eier kommunen 37,6 prosent av anleggene, mens 47,1 prosent eies av idretten. Resterende eies av andre, for eksempel velforeninger. Det er spesielt innen svømme- og hallanlegg den kommunale eierandelen er størst. Fordelingen ligner landsgjennomsnittet og de fleste andre kommunene

Spillemidler

Spillemidler er en statlig tilskuddsordning som fylkeskommunen forvalter. Namsos kommune har som mål å tilrettelegge for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv for alle, noe som er i tråd med Trøndelag fylkeskommunes målsettinger. For å oppfylle kravene for å kunne søke om spillemidler vil en egen handlingsplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv utarbeides. Denne vil inneholde blant annet behovsvurderinger, handlingsprogram og prioriteringer.

Hvert år er det cirka 20 søknader til idrett- og friluftsanlegg i Namsos kommune. Kommunen har i tillegg en lokal ordning som gjør at frivillige lag og foreninger kan søke om forskuttering på 85 prosent av beregnet spillemidler i andre søknadsår.

Kartlegging og verdsetting av friluftsområder

Namsos er en kommune med store friluftsområder som gir mange muligheter for aktivitet og opplevelser. Noen stier er skiltet/merket og flere har blitt gruslagt og/eller tilrettelagt. En del stier og veier er universelt utformet, slik at alle kan ha mulighet til å dra på turer.

Namsos kommune har kartlagt og verdsatt sine friluftsområder, og oversikten finnes i naturbase.no.

Kart - naturbase.no

Hovedfunn fra medvirkning

- Flere ønsker en styrket utvikling av turstier i hele kommunen. Her er både nye turstier, vedlikehold av eksisterende turstier, universell utforming, merking og parkering ved turstier nevnt.
- Innbyggerne ønsker flere lokaler til utøvelse av idrett
- Lag og foreninger ønsker møtepunkter, samarbeidsarenaer og rekrutteringsarenaer
- Mange innspill på at vi mangler arenaer for uorganisert aktivitet som for eksempel: Aktivitetsparker, lekeplasser, skateparker, badeplasser og andre uformelle møteplasser

Utfordringer

- Mangel på anlegg for uorganisert aktivitet
- Stort frafall av ungdom i organisert idrett, dette kan henge sammen med tidlig profesjonalisering av barneidretten og kostnader
- Ulike leiepriser i de kommunale idrettshallene og liten hallkapasitet i Namsos by

Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

Delmål

- I Namsos er det tilrettelagt for fysisk aktivitet for alle
- Namsos er en offensiv, bærekraftig og framtidsrettet kommune for fysisk aktivitet og naturopplevelser
- Namsos kommune behandler alle lag og foreninger likeverdig

Strategier

Dette skal kommunen gjøre:

- Sikre gode tilgjengelige friområder i hele kommunen som innbyr til et aktivt hverdagsliv.
- Tilrettelegge for at lag og foreninger kan søke spillemidler, og andre tilskudd.
- Arbeide for universell utforming på anlegg, møteplasser og i informasjon som gis.
- Sikre bærekraftig bygging og rehabilitering av anlegg.
- Stimulere til at lag og foreninger er eiere av anlegg de er primære brukere av.
- Utarbeide en opprustingsplan for offentlige rom for aktivitet barn og unge

Alle kan bidra ved å:

- forhindre utenforskap og legge til for rette for at alle kan delta.
- være i fysisk aktivitet, gå og sykle oftere.
- lag og foreninger kan utvikle og vedlikeholde turstier.
- lag og foreninger kan arbeide for universell utforming av lagseide anlegg.

4.4 Ung kultur

Kulturtilbudet til barn og unge har et sterkt fokus i Namsos kommune. Barn og unge skal ha mulighet til å oppleve, skape og delta i kulturfeltet, og et godt oppvekstmiljø henger sammen med et variert og rikt kulturtilbud.

Paragraf 31 i FNs barnekonvensjon sier at alle barn skal ha rett til å delta jevnlig i fritidsaktiviteter sammen med andre.

[FNs barnekonvensjon](#)

Fritidserklæringen slår fast:

1. At alle barn og ungdom skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter og til å delta i lek som passer for barnets alder. Gjennom lek og aktivitet blir barn og ungdom inkludert i fellesskap og opplever tilhørighet og mestring.
2. At barn og ungdom skal involveres og ha innflytelse over sin lek og fritidsaktivitetene de skal delta i.

[Fritidserklæringen bygger på FNs konvensjon om barnets rettigheter](#),

Oppleve, skape og delta

I Namsos kommune finnes det mange kulturtilbud rettet mot barn og unge, både i kommunal og frivillig regi. Eksempler på dette er kulturskole, fritidsklubb, kino, kulturhus, bibliotek, svømmehaller og en rekke tilbud i regi av lag og foreninger.

Kommunen har også ansvar for to nasjonale ordninger som retter seg spesielt mot barn og unge, DKS (Den kulturelle skolesekken) og UKM (Ung kultur møtes).

Oppvekstprofilen for 2023 viser at 55 prosent av ungdomsskoleelever i Namsos er med i en fritidsorganisasjon. Dette er en betydelig lavere andel enn landet som helhet hvor andelen er 60 prosent. Fra 2017 til 2021 var det en nedgang i Namsos på 11 prosent.

Også i kulturskolen er det dobbelt så mange barneskoleelever som ungdomsskole-/videregående elever – og den samme tendensen ser vi i idretten.

[Oppvekstprofilen](#)

Namsos kulturskole

Kulturskolen skal legge til rette for at alle barn og unge kan delta i ulike aktiviteter der de får lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstneriske uttrykk, i et trygt og godt skolemiljø.

Kulturskolen er et lovpålagt skoleslag som skal organiseres i tilknytning til skolen og kulturlivet. Kulturskolen har et bredt faglig tilbud innen musikk, dans, drama, visuelle kunsthøgskole, e-sport og musikkterapi.

For voksne med funksjonsnedsettelse driver kulturskolen det profesjonelle teateret Teater nonSTOP og fritidsklubben Gromus, med musikktilbud. Kulturskolen driver også Vi i Namsos, et multikulturelt prosjekt som samler namsosinger fra hele verden.

Kulturskolen har åpent opptak, og driver et kontinuerlig utviklingsarbeid for å kunne være en kulturskole for alle. Denne satsingen gjenspeiles i deltakelse på 29 prosent av alle barn i skolealder, mot et landssnitt på 15 prosent (Norsk kulturindeks).

Kulturskolen har en tydelig rolle som lokalt ressurscenter gjennom å levere dirigenttjenester til flere av kommunens kor og korps og bidrar med lærerressurser til flere andre kulturskoler i Namdalen og til videregående skole.

Salg av ressurser bidrar til å opprettholde et godt tjenestetilbud på kulturskolefeltet i hele regionen, og til å skape heltidsstillinger i egen organisasjon.

Barrierer for deltakelse i ung kultur

For å redusere økonomiske barrierer for å delta tilbyr kommunen fritidskonto, for å gi barn og unge i familier med utfordrende økonomi støtte til å delta i organiserte fritidsaktiviteter.

For at alle barn og unge skal ha reell mulighet til å delta i fritidsaktiviteter, er det også viktig å ha et mangfoldig tilbud, at det er enkelt å finne informasjon om tilbudene som finnes og at tilbudene oppleves spennende og relevante. For å sikre dette må barn og ungdom involveres og ha innflytelse i utvikling av tilbud.

Namsos kommune er tildelt midler gjennom tilskuddsordningen «Kulturtanken - tilskudd for å integrere barne- og ungdomskultur i kommunal planlegging».

Prosjektet blir gjennomført i 2023 og skal styrke kompetanse om medvirknings- og samskappingsprosesser tilpasset ulike aldersgrupper, og skal danne grunnlag for en systematisk medvirkning i utformingen av barne- og ungdomskulturen framover.

Åpne møteplasser

Til tross for at mange barn og ungdom deltar i organiserte fritidsaktiviteter, er det behov for åpne møteplasser for barn og unge. Slike møteplasser kan være alt fra nærmiljøanlegg tilpasset egenorganisert aktivitet til innendørs arealer hvor det er mulig å delta på aktiviteter eller bare «å henge» sammen.

Oppvekstprofilen 2023 viser at den største forskjellen mellom Namsos og landet som helhet gjelder treffsteder for unge. I Namsos er andelen som vurderer tilbudet som bra 33 prosent, mens landsgjennomsnittet er 46 prosent. Treffsteder og møteplasser for ungdom bør derfor prioriteres høyt i tida framover.

[Oppvekstprofilen 2023 \(PDF, 2 MB\)](#)

Fritidsklubben Lagre' i Namsos er kommunens eneste kommunalt drevne fritidsklubb. Det finnes i tillegg selvstyrte/foreldrestyrte fritidsklubber på Namdalseid, Bangsund og Jøa.

Nasjonalt har mange bibliotek styrket sin rolle som åpen møteplass for barn og unge. I vår kommune er det gjort mye for å tilpasse tilbudet for barn, mens det fortsatt er en lang veg å gå for å kunne være relevante for ungdom.

Helhetlig oppvekstmiljø og læringsløp

Kultur er en del av hverdagen til barn og unge på mange ulike arenaer. På skolen møter alle elever profesjonell kunst og kultur av alle slag blant annet gjennom Den Kulturelle Skolesekken (DKS), gjennom opplæring i praktisk-estetiske fag og gjennom bruk av estetiske læremetoder i andre fag. Også barnehager og skolefritidsordning er viktige kulturarenaer for mange barn.

Namsos kommune har opprettet Trygg Arena, hvor kommunen jobber på systemnivå for å sikre koordinering og samhandling mellom tjenestene i kommunen til beste for barn, unge og deres familier.

Noen barn og unge ønsker å fordype seg i kunstneriske og kulturelle fag, og gjøre dette til framtidig leveveg. Namsos kommune deler årlig ut Ungdomsstipend til kulturutøvere. Stipendet skal bidra til å gi unge mennesker mulighet til videreutvikling seg innenfor kunst- og kulturfeltet. Stipendet skal være en anerkjennelse til unge kulturutøvere.

Namsos kan tilby helhetlige opplæringsløp gjennom både grunnskole, kulturskole og videregående skole – i tillegg til at Nord universitet og et godt miljø innen kreative næringer ligger i byen. Det er stort potensiale i å styrke sammenhengene i det helhetlige læringsløpet innen disse fagene.

Hovedfunn fra medvirkning

- Mange ønsker varierte møteplasser for barn og unge i hele kommunen: Aktivitetsparker, lekeplasser, badeplasser, skatepark, bowling, fritidsklubber og klatrepark
- Det er behov for varierte og tilgjengelige fritidsaktiviteter og kulturtilbud for barn og unge (ikke bare idrett)
- Uteområder på skolene bør oppgraderes
- Det er viktig å ivareta og utvikle kulturskolen, og ha noe desentralisert undervisning

Utfordringer

- Ungdata og idrettsindeks viser stort frafall av ungdom i organisert aktivitet, dette er en tendens som går igjen i kulturskolen. Dette forteller oss at vi har behov for å videreutvikle og skape tilbud som er relevante og attraktive for ungdom
- Mangel på formelle og uformelle møteplasser for barn og unge bidrar til lavere aktivitet, et dårligere oppvekstmiljø, uønskede tendenser i ungdomsmiljøer og sosialt utenforskap
- Manglende universell utforming av kulturbygg og andre arenaer for fritidsaktiviteter skaper barrierer for deltakelse

Ung kultur

Delmål

- Alle barn og unge i Namsos har mulighet til å være med på minst én organisert fritidsaktivitet
- Kommunens unge innbyggere har attraktive aktivitetstilbud og møteplasser
- I Namsos opplever alle barn og unge mestring, tilhørighet og medbestemmelse gjennom kultur

Strategier

Dette skal kommunen gjøre:

- Sikre lik tilgang til aktivitetstilbud gjennom støtteordninger og lave avgifter på kommunale tilbud for barn og unge.
- Tilby og legge til rette for tilgjengelige og attraktive aktivitetstilbud og møteplasser for alle barn og unge i hele kommunen.
- Etablere flere møteplasser for barn og unge i Namsos sentrum.
- Videreutvikle kulturskolen som kulturelt ressurscenter og styrke sammenhengen mellom kulturskole, UKM og DKS
- Styrke sammenhengene i det helhetlige læringsløpet i kunstneriske og kulturelle fag.

Alle kan bidra ved å:

- Skape gode formelle og uformelle møteplasser for barn og unge.
- Lag og foreninger kan jobbe for inkludering og mangfold i et bredt aktivitetstilbud som unngår tidlig profesjonalisering.
- Være pådrivere for at barn og unge som trenger økonomisk støtte benytter seg av tilgjengelige ordninger.
- Engasjere seg i barn og unges lokale oppvekstmiljø.

4.5 Seniorkultur

Eldre er en mangfoldig gruppe med store uforløste ressurser, som har ulike ønsker og behov slik resten av befolkningen har. Dette kan være blant annet kulturaktiviteter, generasjonsmøter og frivillighet blant eldre. Å bidra for andre gjennom frivillig innsats skaper ny mening i livet for mange.

Leve hele livet

Kvalitetsreformen «Leve hele livet» sitt hovedmål er å skape et mer aldersvennlig Norge, og ett av innsatsområdene er knyttet til aktivitet og fellesskap. Det framheves i reformen at egenvurdert helsetilstand ser ut til å ha relativt stor innvirkning på eldres aktivitet. Aktivitet og deltakelse gir økt livskvalitet og redusert risiko for tidlig død.

Kvalitetsreformen «Leve hele livet»

Kulturtilbud til seniorer

Namsos kommune legger til rette for fellesskap, livsglede og livsmestring for seniorer gjennom blant annet frivilligsentralene, seniorkino, datahjelp på innbyggertorgene og tilbud gjennom Den kulturelle spaserstokken (DKSS).

Den kulturelle spaserstokken (DKSS).

Alle sykehjem og bo- og velferdssenter får gjennom DKSS-ordningen profesjonell kunst- og kulturformidling fem til seks ganger hvert år.

Kommunen bruker musikkterapi blant annet i arbeidet med dagtilbud for mennesker med demens og rehabilitering etter hjerneslag. Det er igangsatt et prøveprosjekt med demenskor, et tilrettelagt tilbud for

mennesker med demens og deres pårørende i samarbeid med MN-Vekst. For hjemmeboende seniorer legger kommunen også til rette for gratis eller subsidierte billetter til utvalgte konserter og kinoforestillinger.

Det er stor deltakelse i det frivillige kulturlivet i kommunen vår - både i lag og foreninger generelt, men også i foreninger der målgruppen spesielt er seniorer. Seniorforum, pensjonistforeninger, seniorteater og trivselsgjengene på seniorhuset er eksempler på dette.

Seniorer som ressurs

I en rapport fra Sentret for et aldersvennlig Norge slås det fast: «Skal Norge nå sine bærekraftsmål må den eldre befolkningen tas med i regnskapet som en mulighet og viktig ressurs, ikke bare bli sett på som et for dyrt problem». I møtet med framtidens demografiutfordringer vil Namsos kommune være avhengige av å finne nye og nyttige arbeidsmetoder og evne å nyttiggjøre seg av disse ressursene. Samskaping vil være virkemiddel for ressursutløsning og utvikling.

Sentret for et aldersvennlig Norge

Hovedfunn fra medvirkning

- Behov for god, tilpasset informasjon og flere aktiviteter
- Ønske om møteplasser for seniorer og på tvers av generasjoner
- Tilgjengelighet er viktig for at alle skal kunne delta

Utfordringer

- Det er betydelige utfordringer knyttet til den demografiske utviklinga framover. Helsesektorens hovedprioritet vil bli å sikre forsvarlige helse- og omsorgstjenester, i en tid med stadig flere eldre, og med mindre tilgang på helsefaglig kompetanse. Det vil bli behov for at flere eldre bor hjemme lengre.
- Kommunen må anerkjenne at de frivillige ikke skal overta ansvaret for lovpålagte oppgaver, samtidig som det vil være viktig å ha felles forståelse for de kapasitetsutfordringene som allerede finnes i helsesektoren.
- Det finnes et betydelig potensial i å systematisk jobbe for å sikre sosiale fellesskap og trygghet blant eldre, og da spesielt eldre som bor hjemme. Dette kan gjøres i samspill mellom frivillige og andre kommunale yrkesgrupper.
- Å ha ressurser til å beholde og utvikle kulturtilbud, arenaer og anlegg i hele kommunen.

Seniorkultur

Delmål

- I Namsos har seniorer tilbud om tilpassede kulturopplevelser
- Informasjon til kommunens seniorer er tilpasset målgruppen
- Seniorenes ressurser og motivasjon bidrar til utvikling av gode lokalsamfunn

Strategier

Dette skal kommunen gjøre:

- tilby og legge til rette for ulike møteplasser og kulturtilbud for seniorer.
- bidra til et variert program med profesjonell kunst- og kulturformidling gjennom DKSS.
- etablere en tilskuddsordning som erstatter tidligere økonomiske bidrag til transport og aktiviteter for målgruppen.

Alle kan bidra ved å:

- fylle møteplassene med aktivitet.
- motivere og hjelpe hverandre til deltakelse og initiere samkjøring hvis mulig.
- lag og foreninger kan søke på lokale og eksterne finansieringsmuligheter.

4.6 Kulturarenaer

Egnede lokaler er en forutsetning for å kunne legge til rette for at alle skal ha mulighet til å oppleve, delta og skape kunst og kultur. Det finnes mange ulike kulturarenaer i kommunen vår. Eksempler på dette er kulturhus, bibliotek, skolelokaler, fritidsklubber, samfunnshus, grendehus, idrettshaller, frivilligsentraler, museum, små og store scener og ulike tros- og livssynsbygg.

Kommunale kulturarenaer

Kommunens samlede netto driftsutgifter per innbygger til kultur, i 2021, var 2068 kroner. Av disse gikk 1036 kroner til kommunale kulturbygg. Dette er en svært høy kostnad i forhold til landet ellers.

Kulturarenaer utenom Namsos sentrum

Namdalseid samfunnshus brukes til små og store offentlige- og private arrangement. Kor og korps bruker lokalet til øvelser og konserter og Namdalseid frivilligsentral bruker lokalet til bygdekafé og andre aktiviteter. Huset er fra 50-tallet, men er senere oppgradert.

Fyret flerbrukshus på Jøa ble åpnet i 2017, og er godt tilrettelagt for mindre og mellomstore produksjoner, og har kombinert idrettshall og arena for kulturformidling. Folkebibliotek og innbyggertorg, svømmehall og kafévirksomhet i regi av frivilligsentralen har også tilhold i Fyret. Lag og foreninger er aktive brukere av bygget.

Kulturarenaer i Namsos sentrum

Kommunens kulturarenaer i Namsos sentrum ligger i dag spredt og universell utforming er en utfordring på flere av byggene.

Kulturhuset i Namsos ble åpnet i 1988 og har inntil 400 publikumsplasser i konsertsalen. Bygget rommer også Kunstmuseet Nord-Trøndelag, innbyggertorg, folkebibliotek og aktivitets- og møterom.

Det ble i 2021 gjennomført en teknisk tilstandsvurdering av kulturhuset og en vurdering av byggets egnethet for drift av kulturtjenester (kulturteknisk tilstandsvurdering). Den tekniske rapporten konkluderer med et omfattende vedlikeholds- og reparasjonsbehov på grunn av vanlig bruk og skader etter mer enn 35 års drift, og utfordringer knyttet til setningsskader.

Den kulturtekniske vurderingen beskriver også at bygget har en gjennomgående svakhet med arealdisponering og mangel på støtteareal – noe som gjør det svært ressurskrevende å drifte.

NTE-Arena i Rock City-bygget ble åpnet i 2011 og har inntil 1100 publikumsplasser. NTE Arena brukes til profesjonell formidling i tillegg til konferanse- og møtevirksomhet. Namsos kino ligger også i Rock City bygget og inneholder to kinosaler, billettsalg og kinokiosk. Eksterne aktører leier fra 2021 kontorlokaler og studio, og det jobbes videre med å utvikle konseptet som ligger til grunn for leietakerens etablering. Bygget rommer også Trønderrockmuséet. Kommunen har leieforpliktelser i Rock city-bygget fram til november 2031.

På Geilin er det undervisningslokaler for kulturskolen og Namsos opplæringscenter. Arenaen er utfordrende med tanke på manglende universell utforming og trafikale forhold. Kulturskolens aktivitet er større enn kapasiteten i bygget og det er derfor undervisning på flere andre lokaliteter i Namsos sentrum. Etter tekniske undersøkelser ble det i 2017 konkludert med at lokalene på Geilin er uhensiktsmessige til formålet.

Skolen som kulturarena

Kommunale skolebygg brukes i større eller mindre grad som kulturarenaer, og dette er et mulighetsrom som kan utvikles videre. Det er en utfordring at skolebyggene ikke alltid er godt tilrettelagt for kulturaktivitet: Akustikk og lydisolering, lagerplass og tilgjengelighet er blant de vanligste utfordringene. I framtidige kommunale rehabiliterings- og byggeprosjekter vil det være hensiktsmessig å sikre at slike hensyn blir ivaretatt ved at kulturell fagkompetanse involveres tidlig i planleggingen.

I tråd med Voksenopplæringsloven tilbys alle kommunale undervisningslokaler fritt til studieforbund og medlemsorganisasjoner ved avholdelse av kurs. I tillegg har Trøndelag fylkeskommune besluttet å gjennomføre en prøveperiode på to år med gratis leie av fylkeskommunale lokaler – hovedsakelig for lag og foreninger med aktiviteter rettet mot barn og unge under 19 år, men også for lag og foreninger generelt hvis kapasiteten tillater det. I Namsos gjelder dette Olav Duun videregående skole.

Voksenopplæringsloven, Lovdata

Andre kulturarenaer

I Namsos kommune ligger det i underkant av 20 grende-/forsamlingshus, eid av innbyggerne i grenda, lag og foreninger eller kommunen. De fleste grendehus drives på dugnad og det legges ned mye arbeid i drift og vedlikehold. Det finnes også en rekke ulike tros- og livssynsbygg i kommunen. Det bør ses nærmere på muligheten for å benytte disse ulike lokalene i større grad enn det som skjer i dag.

Det formidles også musikalske uttrykk fra noen klubbscener, selv om det ikke finnes faste scener i kommunen for mindre konserter og sceniske produksjoner. Formidling av visuell kunst gjøres i hovedsak fra Kunstmuseet NordTrøndelags lokaler i Kulturhuset i Namsos. Kunstmuseet har også forvaltnings- og formidlingsansvar for Trøndelag fylkes kunstsamlinger.

Fellesprosjektet

Fellesprosjektet er et prosjekt som har som mål å etablere et felles opplærings- og kulturbygg i Namsos sentrum. Fylkeskommunen, Kunstmuseet NordTrøndelag og kommunen er i gang med forprosjektet. Disse kommunale tjenestene planlegges inn i Fellesprosjektet:

- Kulturskole
- Bibliotek/innbyggertorg og frivillighet
- Innvandrertjeneste
- Opplæringscenter
- Fritidsklubb
- Kino
- Konsertsaler
- Seremonirom
- Trønderrockmuseum

Målet er at Fellesprosjektet skal bidra til at vi:

- får et kraftsenter for kompetanse, kultur og kreativitet i Namdalen
- gir nytt liv til regionbyen, og lager en inkluderende møteplass for alle generasjoner hvor utviklingstrangen stimuleres, og de gode opplevelsene samles
- inspirerer til utvikling og samhandling mellom utdanning, kvalifisering, næring og kultur
- skaper et felleskap med langsiktig og bærekraftig kunnskaps- og kompetanseutvikling for regionen

Fellesprosjektet skal være et løft for regionen og for byutviklinga i Namsos, noe som igjen gir attraktivitet og bolyst. Prosjektet vil innebære store gevinster i forhold til samordning og samhandling.

Hovedfunn fra medvirkning

- Legge til rette slik at alle får likeverdige tilbud gjennom universell utforming av lokaler.
- Lag og foreninger ønsker tilrettelagte rom for utøvelse, administrasjon og lager.
- Det profesjonelle feltet ønsker tilrettelagte arenaer for visuelle kunsthøg, arkiv/historie, formidling av scenekunst, fagfellesskap og utdanning.
- Det er mange tilbakemeldinger om kulturarenaene i sentrum. Det er mange synspunkt på om man skal beholde det man har, eller utvikle noe nytt.

Utfordringer

- Mangel på egnede lokaler og universell utforming av eksisterende lokaler.
- Manglende oversikt over lokaler som for kan benyttes som kulturarenaer.
- Potensielle arenaer som skoler, barnehager og andre kommunale bygg benyttes ikke fullt ut
- Vanskelig å tilby egnede kulturarenaer i Namsos sentrum, både for de profesjonelle og det frivillige feltet. Dagens arenaer er lite egnede. Den uavklarte situasjonen rundt Namsos samfunnshus er krevende å håndtere, både for kommune, frivillige og andre innbyggere.

Kulturarenaer

Delmål

- Namsos har kulturarenaer som gjør kommunen attraktiv
- Kulturarenaene i Namsos er attraktive formidlingsarenaer for både det lokale og det nasjonale kulturlivet
- Namsos har arenaer som legger til rette for et inkluderende og variert kultur- og fritidstilbud i hele kommunen

Strategier

Dette skal kommunen gjøre:

- Samle kommunens kulturtilbud i Namsos sentrum i en arena som er universelt utformet.
- Ha scener og formidlingsrom for scenekunst, film, og andre uttrykk som til enhver tid er i henhold til gjeldende standard.
- Sørge for tilgjengelige og tilpassede arenaer og møteplasser for lokalt kulturliv.
- Kulturfaglig kompetanse inkluderes i prosjektering og planlegging av kommunale skoler, barnehager og andre bygg for å sikre deres bruk som kulturarenaer

Alle kan bidra ved å:

- Lag og foreninger kan tilby bruk av egne lokaler til andre lag og foreninger gratis eller til rimelig pris.
- Lag og foreninger kan arbeide for universell utforming av lagseide lokaler.

4.7 Kulturarv

Stortingsmeldingen Kulturens kraft løfter fram det å ta vare på og formidle kulturarv som et sentralt kulturpolitisk mål. Både materiell og immateriell kulturarv bidrar til kunnskap og vår felles identitet. Det gjør det lettere å forstå samfunnet i dag, og peke ut en retning for framtiden.

Stortingsmeldingen Kulturens kraft

Namsos kommune vedtok en Kulturmiljøplan - temaplan med tiltak, i mars 2022. Kulturminner og kulturmiljø er en sentral del av den materielle kulturarven, og arbeidet med kulturarv vil foregå i sammenheng med kulturmiljøarbeidet.

Immateriell kulturarv

Immateriell kulturarv er levende tradisjoner og tradisjonell kunnskap som blir overført mellom folk. Kunnskapen blir praktisert i dag og ført videre gjennom kreative uttrykksmåter, som håndverk, musikk, dans, mattradisjoner, ritualer og muntlige fortellinger. Den immaterielle kulturarven til urfolk og nasjonale minoriteter er nasjonalt et prioritert område. I Namsos vil det være viktig å jobbe med å ta vare på og formidle den sørsamiske immaterielle kulturarven.

Det er også mye immaterielle kulturarven knyttet til Namsos som kystkommune, både båtbyggertradisjon og fiske. I 2021 ble den nordiske klinkbåttradisjonen innskrevet på UNESCO sin liste over den immaterielle kulturarven i verden.

Kulturarvsinstitusjonen

I Namsos er det flere museer og organisasjoner som bidrar til å samle inn, ta vare på og formidle vår felles kulturarv. På Jøa finner vi både Fosnes bygdemuseum, Jøa kystlag og Olav Duuns barndomsheim. På Namdalseid er Aejrie Sijte formidler av en levende sørsamisk kulturarv. Namdalseid kulturminnelag har en samling som de formidler, spesielt fra den tidligere glassverksindustrien i området.

Som den største byen i Namdalen, blir Namsos by også det naturlige stedet for ivaretagelse og formidling av Namdalens kulturarv. På Namdalsmuseet formidles Namdalens kulturhistorie. Norsk Sagbruksmuseum formidler regionens sagbrukshistorie, og har et nasjonalt ansvar for norsk sagbrukshistorie. De forvalter og formidler Spillum Dampsag og høvleri, som utgjør hele museumsarealet, og som ble fredet av Riksantikvaren i 2021.

Museumsbesøket i Namsos har fulgt den generelle trenden med en nedgang under pandemien. Vi ser imidlertid at besøksnedgangen i Namsos fortsatte i 2021, noe den ikke gjorde på landsbasis.

Kommunen bidrar med økonomisk støtte gjennom årlig tilskudd til det konsoliderte Museet Midt IKS, som både Namdalsmuseet, Kunstmuseet Nord-Trøndelag og Norsk Sagbruksmuseum er en del av. Olav Duun stiftninga mottar støtte til formidling.

Trønderrockmuseet er eid av Namsos kommune. De siste årene har kommunen samarbeidet med Museet Midt for å heve det faglige nivået, slik at en konsolidering med Museet Midt vil være mulig. Trønderrockmuseet skal formidle Trøndelags unike kulturarv og identitet i en kontekst som oppleves relevant nasjonalt og internasjonalt. Statlig og fylkeskommunal medfinansiering er avgjørende for en konsolidering.

Historielagene

I Namsos er det mange aktive og engasjerte historielag som både samler inn, tar vare på og formidler vår kulturhistorie. Disse utgjør et vesentlig bidrag i å ta vare på og formidle vår lokale kulturarv.

Historielagene og museene har etablert et fellesforum, hvor kommunen også deltar. Formålet er et faglig møtepunkt for utveksling av kunnskap, erfaringer og pågående arbeid, og gjennom det bidra til å styrke samarbeid historielagene imellom, og mellom historielag, museum og kommune.

Bibliotek og lokalhistorie

Bibliotekene i kommunen har en viktig rolle i å samle inn og tilgjengeliggjøre kulturarvmateriale blant annet gjennom lokalhistoriske bøker, tidsskrift og dokumentasjon. Tilgang til historien og kulturarven er en demokratisk rett, og alle skal derfor ha enkel tilgang til den felles kulturarven. Økt kunnskap i befolkningen om lokalhistorien er med å bygge lokal identitet

Gjenreisingsbyen Namsos

Namsos by bærer med seg en historie om krig og gjenreisning, med en autentisk gjenreisningsarkitektur, og godt bevart gatestruktur er den en viktig del av vår nyere tids kulturarv. Namsos sentrum er en del av Riksantikvarens register over 75 byer av nasjonal interesse der sporene etter 1000 års byhistorie er kartfestet.

Hovedfunn fra medvirkning

- Tilgjengeliggjøre og formidle kulturminner og kulturmiljø i sammenheng med turstier og friluftsliv.
- Ivareta og formidle sørsamisk språk, kultur og kulturminner
- Bærekraftig ivaretagelse av kulturarven, med vekt på sosial bærekraft, involvering og medvirkning av frivilligheten, både barn, ungdom og eldre.
- Digitalisering, tilgjengeliggjøring og formidling av lokalhistorie

Utfordringer

- Det er søkt om statlig og fylkeskommunale midler til drift av Trønderrockmuseet som en konsolidert del av Museet Midt. Dersom det ikke innvilges for budsjettåret 2024, må kommunen beslutte videre vegvalg for Trønderrockmuseet.
- Det er utfordrende å få til et bredt engasjement rundt utvikling av Namsos sentrum basert på kulturarven
- Vi har ikke nok kunnskap og ressurser til å ivareta og formidle sørsamisk språk og kultur, og er avhengig av ekstern kompetanse.

Kulturarv

Delmål

- I Namsos tar vi vare på og formidler lokal kulturarv for å skape identitet og tilhørighet
- Namsos har styrket sin rolle som regionby med kulturarven som ressurs
- I Namsos tar vi vare på og formidler sørsamisk språk, kultur og samfunnsliv

Strategier

Dette skal kommunen gjøre:

- Tilgjengeliggjøre og formidle kulturminner og kulturmiljø for eksempel i sammenheng med turstier og friluftsliv.
- Samarbeide med relevante aktører for å styrke regionbyen Namsos med kulturarven som ressurs.
- Bidra til kompetanseheving innenfor sørsamisk kultur, språk og samfunnsliv.
- Samarbeide med aktuelle aktører om formidling av sørsamisk kultur, språk og samfunnsliv.

Alle kan bidra ved å:

- Skape møteplasser med utgangspunkt i kulturarv og kulturminner.
- Engasjere seg i bevaring og formidling av lokalhistorie.
- Bruke kulturarven som ressurs.

4.8 Profesjonell kunst og kultur

Det profesjonelle kunst- og kulturfeltet omfatter både personer som er utøvende kunstnere, og de som legger til rette for formidling og utøvelse. Det er ofte en glidende overgang mellom det profesjonelle, semiprofesjonelle og frivillige. Et godt samspill mellom disse er en styrke, og bidrar til at publikum får mulighet til å oppleve et større

mangfold av profesjonell kunst og kultur i Namsos. For å synliggjøre det profesjonelle feltets betydning for kulturlivet i kommunen, deles Namsos kommunes kulturpris ut årlig.

Kunstnerne

Ifølge Norsk kulturindeks finner vi til sammen 49 kunstnere i Namsos kommune. Vi har en noe lavere andel kunstnerne enn landsgjennomsnittet, og kunstnertettheten i Namsos har falt de siste ti årene, selv om den har steget på landsbasis. Det har blitt færre scenekunstnere, men også færre musikere, særlig i perioden 2012 til 2015.

Ser vi dette i sammenheng med det frivillige kulturlivet, og at mange utøvere av profesjonell kultur ikke har dette som sitt primærarbeid, blir det et annet bilde; et rikt kulturliv bestående av dans, teater, revy, men hvor spesielt musikk og visuell kunst er de som er mest synlig, noe som gjenspeiles i statistikken.

Musikklivet har lange tradisjoner innenfor både kor, korps og rytmisk musikk. Visuell kunst er godt representert med formidlingsinstitusjoner som Kunstmuseet NordTrøndelag, Namsos kunstforening og Riangalleriet.

Norsk kulturindeks, rapport for Namsos kommune

Et bredt profesjonelt kulturtilbud

Regionbyen Namsos formidler profesjonell kunst og kultur både til kommunens innbyggere, studenter og tilreisende. I forhold til folketallet har Namsos et godt tilbud på profesjonell kunst og kultur, men det er utfordrende å oppnå nok mangfold i programtilbudet.

Namsos kommune er en del av det samiske området Saepmie, og det er behov for å ha en større kunnskap om profesjonell sørsamisk kunst og kultur, og en bevissthet rundt programmering og formidling av denne.

Kulturhuset i Namsos og NTE-Arena er to scener med ulike fasiliteter som utfyller hverandre. I tillegg til å være en god scene for konserter er NTE-Arena også egnet for kurs, møter og konferanser. Kulturhuset i Namsos er et av få spillesteder i Midt-Norge som får fullt program fra Riksteatret. Mange lokale og nasjonale management og tilbydere ønsker også å benytte kommunens kulturarenaer til formidling. Gode kulturarenaer med et bredt kulturtilbud er en viktig faktor i et godt lokalsamfunn. Kulturarenaene i Namsos fyller denne funksjonen, men har stadig behov for utvikling – både faglig, teknisk og opp mot et mangfoldig programtilbud.

Namsos kino viser film de fleste ukedager. Kinobesøket varierer, noe som har sterk sammenheng med hvilke filmer som er tilgjengelige. Siden digitaliseringen av kinoene i 2011, har kinoen tilgang til alle internasjonale og norske premierer. Namsos kino har årlig 150 filmtitler og i et normalår 35.000 besøkende. Kinoen er en viktig kulturformidler og sosial møteplass der hele bredden av befolkningen i Namsos og Namdalen kan oppleve kommersiell underholdningsfilm og film som holder høyt kunstnerisk nivå. Namsos kino skal bidra til utvikling og bolyst i kommunen og jobbe for å være en relevant samarbeidspartner for skoler, barnehager, lag, foreninger og næringsliv.

Utvikling

Det profesjonelle kunst- og kulturlivet har gjennomgått en endring på grunn av pandemien. Tilgangen på fagkompetanse er redusert, spesielt tilknyttet scene. Det er også behov for at kunst- og kulturlivet tilpasser seg det grønne skiftet gjennom å ha mer oppmerksomhet rettet mot klima- og miljøtiltak. Det er viktig at kommunen har kunnskap og er bevisst dette for å kunne tilrettelegge for utøvelse og formidling av profesjonell kunst- og kultur.

iNam er Namsos kommunes førstelinje for å stimulere til vekst og utvikling innen kulturfeltet og opplevelsesnæring i Namdalen. Gjennom prosjektet Kreative Namdalen jobber de mot økt stolthet og eierskap til Namdalen, mer attraktive destinasjoner, styrket økonomisk bærekraft i kulturbransjen og økt bo- og blilyst.

Kunst i offentlige bygg og uterom

Namsos kommunes retningslinjer for kunst i offentlig rom skal bidra til en helhetlig estetisk utforming i bygg og uterom. Dette styrker lokal stolthet og identitet, og bidrar til trivsel. Ordningen skal også bidra til næringsgrunnlaget for profesjonelle kunstnere.

Kommunen eier en stor kunstsamling. Store deler av samlingen finner vi i kommunale bygninger og ved kommunale institusjoner. Et arbeid med å avfotografere og registrere kunst i kommunens eie er igangsatt. Dette skal sluttføres, og formidling av kunsten vil prioriteres.

Hovedfunn fra medvirkning

- Styrke og utvikle samarbeid på tvers av det offentlige, profesjonelle og frivillige kulturlivet.
- Legge til rette for, og skape nye spennende arbeidsplasser så de unge flytter tilbake.

Utfordringer

- Det er et stort behov for flere fagpersoner knyttet til scene, samtidig som det er vanskelig å rekruttere til feltet.
- Kulturtilbudet oppleves ikke som relevant nok for unge voksne.
- God kunnskap og økonomi til å ha et bredt og mangfoldig kulturtilbud, som samtidig må basere seg på etterspørsel og salg.

Profesjonell kunst og kultur

Delmål

- Namsos kommune bidrar til utvikling og formidling av det profesjonelle kunst- og kulturfeltet
- I Namsos formidler vi et mangfold av kunst og kultur for innbyggere, studenter og tilreisende
- Namsos har en regional rolle som vertskommune for kunst- og kulturinstitusjoner, og forsterker effektene av deres tilhørighet i byen

Strategier

Dette skal kommunen gjøre:

- Være en god samarbeidspartner for det profesjonelle kunst- og kulturfeltet.
- Legge til rette for, og styrke produksjon, utøving og formidling av kunst og kultur gjennom god tilrettelegging av arenaer for scenekunst og film.
- Stimulere til utvikling og nyskaping, og bidra til at det er attraktivt for kunstnere og kulturarbeidere å bo og virke i kommunen.
- Legge til rette for møteplasser som bidrar til samarbeid på tvers av ulike aktører på feltet.

Alle kan bidra ved å:

- Satse på næringsutvikling innen kunst og kultur.
- Være en støttespiller for lokalt næringsliv og bruke kommunens kunst- og kulturtilbud.
- Utvikle dagens kulturtilbud som relevante møteplasser for unge voksne.

5 Definisjoner

Det er behov for å definere hva som ligger i en del begreper som er nevnt i planen:

- **Armlengdes avstand:** Kulturfeltet er en arena for ytringsfrihet, og for å bevare denne muligheten til frie ytringer må vi være oss bevisste at det er en armlengdes avstand mellom kunstneriske valg og føringer fra en politisk ledelse eller andre organisasjoner og særinteresser. Samtidig må politikere gjennom demokratiske prosesser kunne formulere politiske mål og rammer for å utvikle kulturlivet som andre deler av samfunnet. Den eksakte lengden på den armlengdes avstanden kan imidlertid være vanskelig å definere tydelig. Dette er derfor et begrep det ikke nødvendigvis holder å forklare eller lovfeste, vi må ha en bevisst holdning til hvordan vi forvalter prinsippet i vår hverdag.
[Veileder fra KS - Hvordan utvikle lokal og regional kulturpolitikk? \(pdf\)](#)
- **Folkehelse:** "Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke forhold som fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger sykdom, skade, eller beskytter mot helserisiko".
[Folkehelse - regjeringen.no](#)
- **Friluftsliv:** Med friluftsliv menes opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden.
- **Idrett:** Med idrett menes all organisert aktivitet i trening eller konkurranse.
- **Frivillighet:** ILO (International Labor Organization) definerer frivillig arbeid som: «Ikke-obligatorisk arbeid, det vil si den tiden en person bruker på å utføre en eller flere aktiviteter - enten gjennom en organisasjon, eller direkte overfor andre utenfor egen husholdning - uten å ta betalt» ([Manual on the measurement of volunteer work side 13](#)).
- **Samskaping:** «En vanlig definisjon av samskaping i tilknytning til offentlig sektor er enkelt sagt at offentlige og private og/eller sivile aktører arbeider sammen gjennom å dele kunnskap og ressurser med hverandre». [Torfing, Sørensen og Røiseland, 2017](#)).
- **Universell utforming:** FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne har følgende definisjon av universell utforming: «Utforming av produkter, omgivelser, program og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpasning og en spesiell utforming». Dette gjelder både fysisk og digital tilgjengelig, som for eksempel:
 - idrettsanlegg
 - offentlig bygg
 - digitale plattformer

[FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne](#)

6 Medvirkningsprosess

Medvirkningsprosessen for Kulturplanen har vært sammenfallende med kommuneplanens arealdel og Plan for helhetlig oppvekstmiljø. Det har vært hensiktsmessig å samkjøre gjennomføringen av ulike opplegg for medvirkning. Kommuneplanens samfunnsdel fremhever at god samhandling med, og økt medbestemmelse for innbyggerne i Namsos kommune, skal bidra til at tjenester, prosjekter og tiltak blir så treffsikre som mulig.

Medvirkning er en grunnleggende forutsetning i et lokaldemokrati, og gir befolkningen muligheten til å medvirke til bedre planløsninger. Befolkningens aktive rolle i plan- og beslutningsprosessene fremheves som viktig for å ta vare på felles verdier og grunnleggende levekår i et bærekraftig samfunn. FNs bærekraftsmål nr. 17 fremhever viktigheten av samarbeid og ansvar for helheten, for at bærekraftsmålene skal nås. Barnekonvensjonens artikkel 12 fastslår barn og unges rett til fritt å gi uttrykk for sine synspunkter. Siden denne gruppa blant annet ikke har stemmerett, må deres stemme sikres spesielt i medvirkningsprosessene.

Innbyggernes medvirkning til alle planene:

- Folkemøter med kafédiallog-metode i kommunens by og grender.
- Oppgaver og samtaler med innvandrere og flyktninger gjennomført av lærerne ved Namsos opplæringscenter.
- Åpen planportal på kommunens nettside, og mulighet for å gi innspill til innbyggertorgene eller sende på e-post.

Barn og unges medvirkning til alle planene:

- Multimodale gruppesamtaler med barnehagebarn 3 – 6 år, gjennomført i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune og forskere ved Dronning Mauds Minne Høgskole
- Kreativt verksted med alle 7. klasser i samarbeid med Ungt Entreprenørskap og bruk av deres SMART-metode
- «Splotting» (medvirkningsmetode) og spørreundersøkelse ved Olav Duun VGS i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune
- Spørreundersøkelse til alle grunnskoleelever
- Spørreundersøkelse til studenter ved Nord Universitet

Medvirkning til kulturplan:

- Innspillsmøte ved bruk av kafédiallog-metode med det profesjonelle kunst- og kulturlivet
- Innspillsmøte ved bruk av kafédiallog-metode med frivilligheten
- Drøfting med kommunens frivilligråd om frivilligplakaten
- Dialog og besøk ved Aejrie Sijte
- Innspillsmøte med Namdalsmuseet og Norsk Sagbruksmuseum

7 Rammeverk for vår lokale kulturpolitikk

Vår lokale kulturpolitikk er rammet inn av en rekke lovverk og føringer – både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. En nasjonal kulturpolitikk er summen av lokal, regional og statlig kulturpolitikk, og tydelige sammenhenger mellom disse er en viktig premiss for å nå våre mål.

Flere internasjonale bestemmelser legger i tillegg føringer for den lokale kulturpolitikken:

- [FNs bærekraftsmål](#)
- [FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter](#)
- [FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne](#)
- [FNs konvensjon om barnets rettigheter \(Barnekonvensjonen\)](#)

Lovverk

+

- [Film- og videogramlova](#)
- [Folkebibliotekloven](#)
- [Folkehelseloven](#)
- [Friluftsløven](#)
- [Kulturminneloven](#)
- [Likestillings- og diskrimineringsloven](#)
- [Kulturlova](#)
- [Opplæringslova](#)
- [Plan- og bygningsloven](#)
- [Forskrift om tilskudd til frivilligsentraler](#)

Andre nasjonale føringer

+

- [Fritidserklæringen \(regjeringen.no\)](#)
- [KS Veileder og refleksjonshefte, Hvordan utvikle lokal og regional kulturpolitikk?](#)
- [Meld. St. 15 \(2017–2018\) Leve hele livet — En kvalitetsreform for eldre](#)
- [Meld. St. 10 \(2011–2012\) Kultur, inkludering og deltaking](#)
- [Meld. St. 10 \(2018–2019\) Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig — Den statlege frivilligheitspolitikken](#)
- [Meld. St. 16 \(2019–2020\) Nye mål i kulturmiljøpolitikken — Engasjement, bærekraft og mangfold](#)
- [Meld. St. 18 \(2020–2021\) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge](#)
- [Meld. St. 19 \(2018–2019\) Folkehelsemeldinga — Gode liv i eit trygt samfunn](#)
- [Meld. St. 23 \(2020–2021\) Musea i samfunnet — Tillit, ting og tid](#)
- [Meld. St. 26 \(2011–2012\)- Den norske idrettsmodellen](#)

- [Meld. St. 30 \(2014–2015\)- En framtidrettet filmpolitikk](#)
- [Meld. St. 8 \(2018–2019\) Kulturens kraft — Kulturpolitikk for framtida](#)
- [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#)
- [Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 Rom for demokrati og danning](#)
- [NOU 2013/4 Kulturutredningen 2014 \(Enger-utvalget\)](#)
- [Rammeplan for kulturskolen "Mangfold og fordypning"](#)
- [Rom for deltakelse - regjeringens kulturfrivillighetsstrategi \(2023–2025\)](#)
- [Hverdagsintegrering - Strategi for å styrke sivilsamfunnets rolle på integreringsfeltet 2021-2024](#)

Regionale føringer

+

- [Balansekunst, Kulturstrategi for Trøndelag 2019-2022](#)
- [Regional plan for kulturmiljø i Trøndelag 2022-2030](#)
- [Trøndelagsplanen, 2019-2030](#)
- [Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, Retningslinjer for Trøndelag \(2020-2023\)](#)

Lokale føringer og kunnskapsgrunnlag

+

Kulturfeltet er en del av den helhetlige, lokale samfunnsutviklingen, og vil virke i samspill med mange andre kommunale planer og strategier. Planer som er særlig relevante for Kulturplanen er:

- [Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032](#)
- [Kulturmiljøplan for Namsos kommune 2022-2027](#)
- [Plan for helhetlig oppvekstmiljø Namsos kommune 2023-2028](#)
- [Oppvekstprofil Namsos kommune 2023 \(PDF, 2 MB\)](#)
- [Folkehelseprofil Namsos kommune 2023 \(PDF, 2 MB\)](#)
- [Idrettsindeks Namsos kommune 2021](#)
- [Kulturindeks Namsos kommune 2021](#)

Andre kilder

+

- [Kulturelle trøndere forbedrer helsa, Marthe Haugdal, kulturoghelse.no](#)
- [Frivillighetsbarometer 2022, Frivillighet Norge](#)
- [Anleggsregisteret.no](#)
- [Naturbase kart \(miljødirektoratet.no\)](#)
- [Senteret for et aldersvennlig Norge](#)
- [Regjeringens film og dataspillpolitikk, artikkel fra 2023](#)

8 Sammendrag mål

Kulturplanens hovedmål er:

I Namsos kommune har alle mulighet til å oppleve, skape og delta i et inkluderende og mangfoldig kulturliv.

Planen er inndelt i åtte innsatsområder. Se hvert delkapittel for beskrivelse av status, hovedfunn fra medvirkning, utfordringer og strategier. Strategiene er delt mellom hva kommunen skal gjøre og hva alle kan bidra med. «Alle» omfatter her hele sivilsamfunnet - både med individer, lag og foreninger.

Innsatsområder og delmål:

1. Inkluderende og mangfoldig kulturliv

Delmål:

- Namsos er en kommune preget av toleranse og inkludering, og det er lagt til rette for møter mellom kulturer
- Namsos har et tilgjengelig, mangfoldig og aktivt kulturliv i hele kommunen, hvor alle gis anledning til å oppleve, skape og delta
- I Namsos får innbyggerne nødvendig veiledning og opplæring i ulike digitale løsninger

2. Kultur for frivillighet

Delmål:

- I Namsos er det et godt samarbeid mellom kommune og frivillighet, lag og foreninger
- I Namsos har alle mulighet til å delta i uorganiserte og organiserte aktiviteter

Delkapittelet inneholder også Frivilligplakaten. Den skal være grunnmuren i kommunens arbeid med frivillighet.

3. Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

Delmål:

- I Namsos er det tilrettelagt for fysisk aktivitet for alle
- Namsos er en offensiv, bærekraftig og framtidsrettet kommune for fysisk aktivitet og naturopplevelser
- Namsos kommune behandler alle lag og foreninger likeverdig

4. Ung kultur

Delmål:

- Alle barn og unge i Namsos har mulighet til å være med på minst én organisert fritidsaktivitet

- Kommunens unge innbyggere har attraktive aktivitetstilbud og møteplasser
- I Namsos opplever alle barn og unge mestring, tilhørighet og medbestemmelse gjennom kultur

5. Seniorkultur

Delmål:

- I Namsos har seniorer tilbud om tilpassede kulturopplevelser
- Informasjon til kommunens seniorer er tilpasset målgruppen
- Seniorenes ressurser og motivasjon bidrar til utvikling av gode lokalsamfunn

6. Kulturarenaer

Delmål:

- Namsos har kulturarenaer som gjør kommunen attraktiv
- Kulturarenaene i Namsos er attraktive formidlingsarenaer for både det lokale og det nasjonale kulturlivet
- Namsos har arenaer som legger til rette for et inkluderende og variert kultur- og fritidstilbud i hele kommunen

7. Kulturarv

Delmål:

- I Namsos tar vi vare på og formidler lokal kulturarv for å skape identitet og tilhørighet
- Namsos har styrket sin rolle som regionby med kulturarven som ressurs
- I Namsos tar vi vare på og formidler sørsamisk språk, kultur og samfunnsliv

8. Profesjonell kunst og kultur

Delmål:

- Namsos kommune bidrar til utvikling og formidling av det profesjonelle kunst- og kulturfeltet
- I Namsos formidler vi et mangfold av kunst og kultur for innbyggere, studenter og tilreisende
- Namsos har en regional rolle som vertskommune for kunst- og kulturinstitusjoner, og forsterker effektene av deres tilhørighet i byen